

Izdaje se
svaki drugi
mėsec.
Uredništvo
i uprava
u Petrinjskoj
ulici br. 365.

Jugoslavenski STENOGRAF.

Stoji
na cėlo lėto
1 fr. 40 n.
Pojedini listovi
po 25 n.
Rukopisi se
ne vraćaju.

Izdavatelj i urednik

Ant. J. Bezenšek.

Broj 5.

U Zagrebu, mėseca novembra 1876.

Tećaj I.

Prof. Franjo Magdić.

Sprogovorili smo v našem listu o možu, koji je stenografiju izumil, napisali smo životopis prvega slavenskoga stenografa Hegra, a sedaj mislimo, da izza njih po važnosti i znamenitosti za našo znanost v našej zemlji ne more nikdo drugi slediti, kakor gosp. Magdić, profesor na kr. realki v Zagrebu. — Njegovo ime sigurno je znano vsakemu, ki je samo nekoliko pažnje posvetil razvoju stenografije med jugoslavenskimimi narodi. Knjiga njegova „Stenografija hrvatska“ nij se samo razširila med Hrvati, kojim je v prvem pogledu namenjena, nego tudi med Slovenci i Srbi; a vsaki, komur je znana, mora priznati, da je v istini jako dobro delo, kolikor samo more biti, ako se vzame v obzir, da je to prva naućna knjiga med nami, ter da je moral g. spisatelj na tem polju celino orati. Vrednost knjige ne izgubi nič, ako rećemo, da se je g. spisatelj obziral na stenografije srodnih slavenskih plemen, nego protivno to jej daje tim većo veljavo v očeh onih, koji spoznavajo, da nam je treba posebno v znanstvenem pogledu z drugimi slav. plemeni vzajemno i složno postopati, ako v obće ćemo kakov uspeh doseći. Mi bi celo želeli, da bi se bil še mnogo bolj obziral na bratske narode, i baš zato ker on tega v onej meri storil ni, kakor bi se dalo i kakor treba, razlikuje se naš sostav nekoliko od njegovega. Mi imamo v prvej vrsti razven nemške pred očmi, kot primer dobre i savršene stenografije, česko i poljsko stenografiju, a pri prenašanju vzamemo obzir tako dobro na hrvatsko-srbski, kakor na slovenski jezik. Ako tako postopamo, mislimo, da mu ne kratimo nikakor njegovih zaslug, ki jih ima kot prvi stenograf v Hrvatskej, nego mi ćemo nastojati, da s priznavanjem njegovih zaslug za našo znanost njegovo slavo po mogoćnosti povećamo i po domovini razširimo. Mi ćemo gledati, kar nam je kot novinarju v tej stroki dolžnost, da njegove zasluge nepristrano ocenimo, da jih v javnosti zabilježimo, i da tako priredimo bodoćemu pisatelju povesti o razvitku naše znanosti gradivo, koje je v vsakem obziru velevažno.

Razven navedene knjige, koja je izišla l. 1871., spisal je kratki nauk o stenografiji v „izvešču kr. vel. realke v Zagrebu“ nekoliko let prej. Kot učitelj stenografije deloval je na realki i na gimnaziji v Zagrebu, ter izobrazil dosta dobrih stenografov, med kojimi nam je znan kot dober strokovnjak g. Opačić, sedaj filozof v Beču.

Še večje zasluge pridobil si je kot saborski stenograf. On je vršil svoj težaven posel deloma sam, deloma s pripomočjo navedenega svojega učenca, a deloma tudi slovenskih stenografov g. Tanška, sedanjega odvetniškega koncipijenta v Brežicah — jako izvrstnega strokovnjaka, i rajnega talentiranega Stempiharja, ki je v najlepših letih umrl. G. prof. Magdić obavljal je stenografovanje saborskih sej u Zagrebu od l. 1860—75. Kdor pozna ta težek posel i ogromen materijal, ki ga ima stenograf v hrv. saboru, i kdor vzame v obzir nagrado, ki se morda sama po sebi velika vidi, ali je v razmerju z plačami v drugih parlamentih neznatna,* ta mora priznati, da si je on kot saborski stenograf pridobil mnogo zasluga za znanost, a še več za domovino, za katero se je v teh okolnostih tako rekoč žrtvoval. — Morda se bode komu čudno zdelo, ako to tako naglašujemo. Al vendar je istina i zasluži, da se oceni; posebno ako se pomisli, da ljudje, koji niso strokovnjaki, drže, da je to morebiti Bog zna kaka dobrota, ako kdo dobi službo saborskega stenografa, a včas govore o njem s tako prezirnostjo, kakor da bi stal stenograf v istem redu kakor koji pisar. Kakor rečeno, to moreje samo ljudje storiti, ki nemajo o stvari niti pojma, ki razumijo o stenografiji toliko kot slepec o barvah; mi pako usodimo se reči, da je ta posel, ki je saborskomu stenografu poveren, jako znamenit i važen; a kar se tiče naobrazbe stenografa mislimo, da ima prav neki nemški strokovnjak, koji veli: „man könnte meist aus einem Stenografen zehn Abgeordnete, jedoch selten aus zehn Abgeordneten einen Stenografen schnitzen“. Saborski stenograf bi se po vsem pravu mogel imenovati historiograf sabora, odnosno onega časa, v katerem se sabor sastaje. I nikder nij povest naroda dotičnega časa v tako živih crtah naslikana, kakor v saborskem dnevniku. Važne i nevažne besede, ki jih je on v brzini govora jedno za drugo točno bilježil, i ki bi bile drugače pale v morje pozabljivosti, začuvajo se na ta način i pazljivo jih bode čital čez sto i sto let historik ali političar naroda.

Tako važno zadače vršil je torej g. prof. Magdić kroz toliko let, i to na obće priznanje vsih, koji so sposobni o stvari soditi. — Prvo stenografično društvo v Pragu imenovalo ga je, priznavajoč njegove zasluge, svojim dopisujoćim članom; slobodno rečemo, da se je njegova slava razširila ne samo v krogih slavenskih nego i nemških stenografov. Povest stenografije njegovega imena nikedar pozabila ne bode!

* Vidi v današnjem „Glasniku“ sastavek „Plaće stenografa“.

Prostor našega lista ne dopušta, da pobliže govorimo o njegovem delovanju na polju stenografije, — samo naj nam bode na koncu dozvoljeno izraziti to, da žalimo, da se je on sedaj vže odtegnil iz polja javnega delovanja v svojej stroki, kder ga tim bolj pogrešamo, ker je broj delavcev še jako malen. V ostalem pak vzkliknemo njemu: Mnogaja lěta! — Slava! —

Jugoslavenska stenografija.

(Piše Ant. Bezenšek).

Poglavje II.

Kraćenje rieči.

§. 28. Glavno načelo nauke o kraćenju rieči jest, da razlikuje bitne česti rieči od manje bitnih; ove posljednje naznačuju se samo karakterističnimi im glasovi, ili pako se, ako su po pravilih gramatike same po sebi jasne, sasvim izostavljaju.

Bitnimi česti rieči, koje dakle točno naznačiti valja, smatraju se korjenite slovke, manje bitnimi pako oblične slovke i oblične rieči (Formwörter), koje se čim kraće naznačuju, a sasvim se mogu najčešće izostaviti padežni dočetcí, koji su čitatelju, jeziku i gramatiki dobro vještu, sami po sebi nadoknadjivi.

Ovo poglavje stenogr. sustava stoji po tom u tiesnoj savezu sa slovnicom našega jezika, i uslied toga biti će najprikladnije, ako se držimo kod razdieljivanja gradiva u ovom poglavju istoga načela, kaošto je provedeno u slovnici hrv. jezika.

A prije ćemo navesti pokrate rieči, koje se najčešće u govoru nalaze, i koje su se pokrate u teoriji i praksi kao najbolje pokazale, te već stalni svoj značaj zadobile; nazivlju se:

II. Poglavje.

Kraćenje besedij.

§. 28. Glavno načelo nauka o kraćenju besedij je, da razlikuje bitne dele besede od manje bitnih; ti zadnji naznačuju se samo z njihovimi karakterističnimi glasi, ali pa se, ako so po pravilih gramatike sami po sebi jasni, čisto izpušćaju.

Bitni deli besedij, koje torej treba točno naznačiti, so korenite slovke, manje bitni pak oblične slovke i oblične besede (Formwörter), koje se čim kraće naznačuju; a čisto se morejo največkrat izpustiti padežni nastavci, koji so čitatelju, ako sta mu jezik i gramatika dobro znana, sami po sebi nadopolnljivi.

To poglavje stenogr. sustava stoji torej v tesnej zvezi s slovnico našega jezika, i vsled tega bode najprikladnije, ako se držimo pri razdelevanju gradiva v tem poglavju istega načela, kakor je provedeno v slovnici slov. jezika.

A prej bodemo naveli pokrate besedij, ki se največkrat v govoru nahajajo, i koje so se pokrate v teoriji i praksi kod najbolje pokazale, ter vže svoj stalni značaj zadobile; imenujo se:

Sigle. (Samoznaci).

Pod riečjom „sigla“ razumieva se dakle stalni znak ili stalna pokrata za koju rieč.

Sigle su načinjene ili s početnih slova dotične rieči, ili iz početnih i dočetnih, u prvom i drugom slučaju pišu se obično na redicu — zatim imade siglâ, koje su načinjene iz sredine ili iz konca dotične rieči; a te pišu se obično nad redicu.

U prilogu §. 28. navedene su sigle po alfabetičkom redu.

§. 29. Daljno tvorenje siglâ. Kad se pokaže potreba, da se doda samoznaku kakav gramatikalni dočetak, može se taj njemu neposredno pripojiti, ako time kakva dvoumnost nenastane, gdje bi pako nastati mogla, stavi se dotični dočetak ili nad siglu ili polag nje i to tako blizu, da neće biti dvojbe, da sigla i dočetak jednu rieč sačinjavaju.

(Vidi pril. §. 29).

Samostavnik i pridavnik.

§. 30. Sklonitbeni odnošaj izrazuje se nastavci, koji se samostavniku i pridavniku pripoje. Glavno pravilo glede sklonitbe glasi:

Ako je sklonitbeni odnošaj t. j. padež i broj jedanput dovoljno izražen, ili se iz smisla dotične izreke razabрати može, to izostanu svi daljnji padežni dočetei.

Iz toga sledi:

1. Kad stoje pred ili za samostavnikom, radi pobližega označenja pridavnici, zaimena ili brojnici, koji se moraju u padežu i broju sa svojim samostavnikom slagati, to se u stenografiji daje pa-

Sigle. (Značniki).

Pod besedo „sigla“ razumieva se torej stalni znak ali stalna pokrata za koju besedo.

Sigle so napravljene ali iz početnih glasov dotične besede, ali iz početnih i koncovnih, v prvem i drugem slučaju pišejo se obično na linijo — potem imamo takih sigl, koje so napravljene iz sredine ali iz konca dotične besede, a te pišejo se obično nad linijo.

V prilogu §. 28. navedene so sigle po alfabetičnem redu.

§. 29. Daljno tvorenje sigl. Kadar se pokaže potreba, da se daje značniku kak gramatikalni nastavek, more se ta njemu neposredno pripojiti, ako tim kaka dvoumnost ne nastane, kder bi pak nastati mogla, stavi se dotični nastavek ali nad siglo, ali poleg nje, i to tako blizo, da ne bode dvojbe, da so sigla i nastavek jedna beseda.

(Vidi pril. §. 29).

Samostavnik i prilog.

§. 30. Sklonitbeni odnošaj izrazuje se z nastaveci, ki se samostavniku i prilogu pripoje. Glavno pravilo glede sklonitbe je:

Ako je sklonitbeni odnošaj, t. j. padež i broj jeden krat dovoljno izražen, ali je po smislu dotičnega stavka jasen, to se izpuste vsi daljnji padežni nastaveci.

Iz tega sledi:

1. Kedar stoje pred ali za samostavnikom, zaradi pobližega označenja prilogi, zaimena ali števnik, koji se morajo v padežu i broju s svojim samostavnikom slagati, to se v stenografiji da padežni na-

dežni dočetak samo jednoj tih rieči, obično prvoj.

(Vidi pril. §. 30. 1).

Dobru čovjeku lahko je umrieti. Marljivim i poštenim slugam je dobra služba osigurana. Mojemu dragomu prijatelju pišem list. Bistrimi liepimi očima me pogleda. Taj čovjek je krepkih i zdravih mišica.

2. Padežni dočetki, koji su obzirom na pravila skladnije sami po sebi jasni izostavljaju se.

(Vidi pril. §. 30. 2).

Zvonimir bio je kraljem hrvatskim. Lako je kraj čaše junakom biti. Zadnjih ura svoga življenja je drugim čovjekom postao. Svaki je suze radosti brisao. Kupi kilo govedjega mesa. Napad Tatara bio je strašan. To je bio znak sriednjega vieka. Pjesme Petra Preradovića. Ta knjiga stoji 12 talira. Daj kruha gladnomu siromaku. Svaka šteta uči čovjeka pameti. Marljiv težak vriedan je plaće.

3. Padežni dočetci takovih samostavnika i pridavnika, pred kojima se nalazi predlog, izpuštaju se obično, osobito ako stoje u singularu.

(Vidi pril. §. 30. 3).

Iz važnoga razloga. Jedan od glavnih razloga. Ja sam to uzeo na laku ruku. Na nebu se vidi luna. O ponoći otišao je brat sa sestrom. Ladje nose terete po moru. U proljetju je narav u cijeloj ljepoti. Iz lista moga prijatelja vidi se, da je bolestan. Medvedi žive u velikih i gustih šumah. Pred crkvom stoji liepa palača. Od Zagreba do Varaždina ima cio dan puta.

§. 31. Stupnjevanje pridavnika. Dočetci pridavnika u drugom stupnju, mogu se izpustiti, kad je govor u izreci o predmetih, sravnjivajućih se medju sobom, te se medju njimi nalazi predlog nad ili o d, ili pako veznik nego, negoli itd.

stavek samo jednoj tih besedij, navadno prvej.

(Vidi pril. §. 30. 1).

Dobremu človeku lahko je umreti. Marljivim in poštenim slugam je dobra služba osigurana. Mojemu dragemu prijatelju pišem list. Bistrimi lepimi očesi me pogleda. Ta človek je krepkih i zdravih mišic.

1. Padežni nastavci, ki so z obzirom na pravila sintakse sami po sebi jasni, izpuščajo se.

(Vidi pril. §. 30. 2).

Zvonimir bil je kralj hrvatski. Lahko je kraj čaše junak biti. Zadnjih ur svojega življenja je drugi človek postal. Vsak je solze radosti brisal. Kupi kilo govedjega mesa. Napad Tatarov bil je strašen. To je bil znak srednjega veka. Pesme Petra Preradovića. Ta knjiga stoji 12 talirov. Daj kruha gladnemu siromaku. Vsaka šteta uči človeka pameti. Marljiv težak vreden je plače.

3. Padežni nastavci takih samostavnikov i prilogov, pred kojima se nahaja predlog, izpuščajo se obično, posebno ako stoje v singularu.

(Vidi pril. §. 30. 3).

Iz važnoga razloga. Jeden od glavnih razlogov. Jaz sem to uzel na lahko rōko. Na nebu se vidi luna. O polnoći otišiel je brat s sestrom. Ladje nose terete po morju. V proletju je narav v celej lepoti. Iz lista mojega prijatelja vidi se, da je bolesten. Medvedi žive v velikih in gōstih šumah. Pred crkvo stoji lepa palača. Od Zagreba do Varaždina ima cel dan pōta.

§. 31. Stopnjevanje priloga. Nastavci priloga v drugej stopnji morejo se izpustiti, kedar je govor v stavku o predmetih, primerjajoćih se med sebo, ter se med njimi nahaja predlog nad ali o d, ali pak veznik nego, kakor i. t. d.

U trećem stupnju, koji je već dovoljno označen slovom *n a j*, dosta je da se ova riječ čistom korjenu predpostavi; ako je bio posljednji suglas korjena pomekšan ili cio korjen promijenjen, mora se ovako preinačiti i bilježiti. N. pr. najsiromaš(niji), najjač(i), najbolj(i) i. t. d.

(Vid. pril. §. 31.)

Često je bolje mučati, nego govoriti. Tko je jači, taj kvači. Čovjek pokazuje najveću moć u nesreći. Zvezde na nebu sviete i najsiromašnijim ljudem na svijetu.

Brat je pet ljeta stariji od sestre. Apel je bio slavni slikar od Zeuxsa. Neron bio je okrutniji od Diokleciana. Ja govorim ljepše ruski, nego ti. Jeklo je tvrdje od železa.

Nijedan narod staroga vjeka nije bio slavni nego-li Grci.

Najljepši dan, najjači hrast, najmarljiviji sluga, najstariji čovjek, najmanji dar, najtopliji kraj, najdraže djet, najzdravija hrana, najnovija moda, najbolji kruh. Medju cvietkama ruža je najljepša.

U zimi je noć najkraća. Ta je cesta najširija. Napoleon je najveći vojskovođa u Europi.

V tretjej stopnji, ki je vže dovoljno označena z slovom *n a j*, dosta je da se ta besedica čistemu korenu predpostavi; ako je bil poslednji soglas korena pomekšan ali cel koren promenjen, mora se tako predrugачen tudi bilježiti. N. pr. najsiromaš(neji), najjač(i), najbolj(i) i. t. d.

(Vid. pril. §. 31.)

Često je bolje molčati, nego govoriti. Kdor je jači, ta kvači. Človek pokazuje največo moč v nesreči. Zvezde na nebu sviete tudi najsiromašnejim ljudem na svetu.

Brat je pet let strareji od sestre. Apel je bil slavnej slikar od Zeuxsa. Neron bil je okrutnej od Dioklecijana. Jaz govorim lepše ruski, nego ti. Jeklo je tvrdše od železa.

Nijeden narod starega veka nij bil slavnej nego-li Grci.

Najlepši dan, najjači hrast, najmarljivejši sluga, najstarši človek, najmanji dar, najtopleji kraj, najdraže djet, najzdraveja hrana, najnovēja moda, najbolji kruh. Med cvetkami ruža je najljepša.

V zimi je noć najkraća. Ta je cesta najširša. Napoleon je najveći vojskovođa v Europi.

(Dalje.)

Stenografične posebnosti.

Priobćio Pievačević.

Porabom stenografičnoga pisma prištedi čovjek kako je i sveobće poznato, jako mnogo vriemena. Nu ne samo to, nego brzu misao fixiramo pomoću stenografije u jednom času sa malo znakova. Stenografija pripomogne takodjer mnogo lagljemu jasnomu pregledu naših pismenih radnja, budući da se pomoću njezinom skoro desetputa manje prostora upotriebi, nego li kod običnoga pisma. — Najčudnovatije primjere u tom pogledu pružaju nam neke na bečkoj svietskoj izložbi vidjene umotvorine. To su sliedeće stenografične „malenkosti“: Ponajprije stenografični prepis ustavnih starih spomenika Austrije u sitnoj veličini. Zatim neki u foliju izradjeni orao, kojega prsni štit sadržaje „oče naš“ u svih jezicah austrijske carevine u stenografičnom pismu. Dvie dopisnice (C. K.), od kojih je na svakoj ciela jedna prodika stenografovana. Zatim napisao je

profesor Faulmann evangjelje Ivanovo na dve četvorne strane sa kemičnim crnilom ter na takav način isti pripravio za tisk; na svilnom papiru natiskan, imade sasma prikladno mieste u kojem medaillonu.

Napokon izradjena je od J. M. Schreiberja, profesora stenografije na bečkoj universiji i tehničar, Homerova Iliada, koja obično skoro 600 tiskanih strana zauzima, u takovom mierilu, da je moguće, uvrstiti ju u prostor jednog oraha. Pojedine pisane ravnine jedna uz drugu položene, neiznose ni pol tiskanog arka, tako da je na ovom više nego li trideset i šest tiskanih araka predstavljeno.

Slično dielo nastalo je po priči pred dve tisuć godinâ. Barem to javi rimski pisatelj C. J. Solinus (300 godinâ prije I. K.) u svojem dielu „Polyhistor“ pišući o niekom prepisu Homera, kojeg je Iliada, takodjer miesto zadobila u nekom orahu. Plinij osigurava, da je Cicero sam ovo dielo gledao.

Sumnji proti istinosti toga, svakako se nemože svako pravo odrići.

Glasnik.

† **Prof. Ivan Vinković.** Ime tega našega strokovnjaka znano je ne samo med stenografi naše domovine, nego slava njegova razprostranila se je v obće po celem stenografskem svetu, tako da more domovina na njega po vsem pravu ponosna biti. — Rodil se je v Dedenicah v Štajerskej l. 1822. Vže l. 1846. počel je v Gradeu delovati kot privatni učitelj stenografije; l. 1847 dobil je dozvolu, da more izvanredno predavati stenografijo na Joaneumu. V tem času deloval je tudi kot stenograf v deželnem zboru v Gradeu, i se je tu kot izvrsten praktik pokazal, tako da je bil l. 1848. pozvan v Beč v konst. drž. zbor, kder je nekoliko časa zajedno s prof. Connom stenografoval. — Pozneje ga vidimo kot profesorja na gimnaziji v Vinkovcih, kder je spisal v šolsk. programu l. 1856. članek o bitnosti i koristi stenografije. L. 1862. najdemo v programu osječke gimnazije članek, kojega je spisal pod naslovom: „Einige Winke in Bezug auf die südslavische Stenografie“. V istem članku veli na koncu, da namerjava izdati veće delo v tem obziru. No kolikor znamo, do tega nij došlo. Smrt ga je zatekla po dolgej bolezni kot profesorja petrinjske realke, ko je bil došel v Zagreb, da svoje bolesti leka poišče, dne 3. oktobra t. l. — Lahka mu zemljica! Večna mu pamet!

† **Leopold Conn.** Jeden najmarljivejih učencev slavnega našega J. J. Hegerja bil je dne 1. sept. t. l. umrl prof. stenografije L. Conn, koji si je za stenografijo u Austriji jako velike zasluge pridobio. Kot izvrsten teoretikar znan je po svojoj knjigi „Lehrbuch der Kammerstenografie“, a kot praktičen stenograf deloval je v državnom zboru v Beču, kder je bil ravnatelj stenografskega bureau-a. Bil je tudi predsednik bečke izpitne komisije za učitelje stenografije. — Umrl je v Badenu pri Beču v 56. letu svoje starosti.

† **Fran Hafner** c. kr. okrajni šolski nadzornik, je 3. novembra t. l. v Mariboru umrl. Zbolel je bil prve dni meseca septembra; bolezni njegove je bilo baje uzrok njegovo trudapolno delo pri nadzorovanju. Rojen je bil v Gornjemgradu, star je bil še le kakih 40 let. Odlikoval se je vedno kot marljiv in dober učitelj. Služil je od leta 1861—1863. na ljubomerski meščanski šoli (sedaj I. realka), pozneje kot nadučitelj v Slovenjgradu in od l. 1871. na mariborski vadnici. Okrajni šolski nadzornik je bil od l. 1868; njegovo obnašanje je bilo

mirno in taktno, njegove znanosti so popolnoma zadostovale njegovemu poslu. Živel je zmerno, še prezmerno pri njegovem težkem poslovanju. Spoštovan je bil od vseh učiteljev. Pokojni Hafner je bil prvi, ki je spisal slovensko stenografijo, s kojim predmetom se je kot učitelj v Slovenjgradu dalje časa bavil. Spisal je bil o tem precejšnje delo, katerega je ponujal „Slovenski Matiči“, ki ga pa žalibog ni sprejela v založbo. (A to zaradi tega ne, ker je odbor I. praškega spolka Gab. stenografov, kojemu je „Sl. Matica“ to stenografijo v pregled poslala, nij mogel odobriti največ iz tega uzroka, ker nij bila spisana v smislu vzajemnosti s stenografijo drugih slav. narodov. Opazka ured.) Na to je marljivo izdelani rokopis izročil kr. stenografskemu institutu v Draždanih. Pokojni nadzornik je bil torej ne samo izvrsten pedagog, zvesti spolnovealec prevzetih dolžnosti, ampak tudi strokovnjak v tej posebni stroki, v stenografiji. Žal nam je torej tim več po tem možu. Bodí mu zemljica lahka!

Plače stenografa v saborih. Bečki stenografski bureau dobiva za stenografovanje u car. vječú i gospodskoj sbornici na godinu 18.000 for., od kojih pripada ravnatelju godišnjih 5000 for. Peštanski sabor plati, kako iz njegova proračuna razvidimo, za stenografovanje svojih sjednica na godinu 27.000 for. — U Pragu plati se stenografom za svaku saborsku sjednicu — pa makar bila i sasvim kratka — celih 150 for. Ako pako sjednica traje preko 6 sati (osobito ako se poslie podne nastavlja) plati se 240 for. — U Lvovu stoji stenografovanje svake sjednice 100 for., — u Lincu 64 for. — Danski državni sabor u Kopenhagenu plaća svojih 14 stenografa ovako: šef stenogr. bureau-a, koji je stalno namješten te mu je penzija osigurana, dobiva na god. 1.400 talira (po prilici = 2.400 fr. a. vr.) plaće. Njegov tajnik, koji ima takodjer pravo do penzije, ima 1150 tal. (p. pr. = 2000 fr. a. vr. godišnje plaće. Prvi revisor dobiva počam od prvoga dana saborskoga zasjedanja pa do osmoga dana poslie svršetka zasjedanja svaki dan 4 1/4 tal. = 7 1/2 fr. Drugi revizor za isto doba svaki dan 3 1/4 tal. = preko 6 fr. Petorica stenografa svaki po 3 1/4 — 3 tlr. svaki dan za isto vrijeme. Trojica drugih stenografa svaki po 2 1/2 tal., a dvojica opet po 1 1/2 tlr. Namješćeni stenogr. asistenti dobivaju 3/4 tlr. na dan. Ako su na dan 2 sjednice, poveća se svakomu plaća za polovicu. — Sjevero-amerikanski kongres nagradjuje svoje brzopisce sa 2000 do 4000 dolara = p. pr. 3000—6000 for. na godinu. — U Berlinu dobiva prvi predstojnik sten. bureau-a kod zastupničke kuće godišnjih 4.200 maraka (p. pr. = 2500 fr. a. vr.), drugi predst. 3.300 mrk. (2000 fr.). Od dvojice stalno namještenih sten. jedan 2700 mrk., drugi 2100 mrk. Osim toga imade sten., koji dobivaju za vrijeme zasjedanja za svaki dan, kada je sjednica 18 mrk., a ostale dane po 9 mrk. Njihovi pisari po 4 1/4 mrk. — Kod „Reichstaga“ u Berlinu sastoji stenogr. bureau od 12 stenografa pod nadzorom stalno namještenoga šefa. Plaće su još nešto bolje, nego li kod zast. kuće. — U Francúzkoj stoji stenogr. bureau na godinu 150.600 franaka = 75.000 fr. a. vr., osim toga ima šef bureau-a plaće 10.000 frk. i stan u naravi. (Vid. dr. Zeibig „Gesch. der Geschwindschreibkunst“). — Po istom izvoru znademo, da stoji u Španiji sten. bur. 21.610 tlr. = 40.000 fr. a. vr. na godinu. — U hrvatskom saboru u Zagrebu plati se za svaki dan zasjedanja stenografom skupa 12 for. (na godinu po prilici 1000 for. a. vr.). A po tom sudeć bilo bi sasvim krivo misliti, da se govori možda manje, nego u drugim saborih.

Stenografski bureau sabora kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije ustrojiti će se doskora pod ravnateljstvom urednika ovoga lista; sastojati će se sa tolikog broja osoblja (1 ravnatelj, 1—2 sten. revisora, 4 do 6 stenografa), i biti će tako organizovan po primjeru inih saborskih sten. bureau-a, da bude moguće svaku još tako dugo trajajuću sjednicu već za nekoliko sati poslie njezinog svršetka tisku predati.

Ako želi koji stenograf primljen biti u taj bureau — par mjesta još je praznih — neka se čim prije prijavi kod ravnatelja, jer budućega mjeseca počimlju već praktične vježbe, a taj će mu dati поблиže ubavjesti.

Stenografske pisanke sa 4 linijami izišle su po našem naertu u tiskari Dragutina Albrehta, gdje se i dobivaju po 10 nvč. svezak.

K. J. 28.

ako.	... bude, slov. bode.
... ta, taj.	§ buduć, „ budoč.
i bez.	& držim, država.
... bi, bio, slov. bil.	... Drug.
6' blizu, slov. blizo.	e gdje, slov. Kde.
111 Dobar, -a, -o.	s Europa.
I cio, slov. cel.	... će.
6 čovjek, slov. človek.	§ paragraf.
... moć (-i).	222 mogao, -la, -lo.

govoriti	onda.
glava.	osobito.
i, slov: i, in, tudi.	narod.
ix.	potreba.
je, (glagol.)	put, slov: pot.
jer, slov: Ker	pravo.
Kočkem, -ati.	pri.
vsak, -a, -o.	prem, & akoprem.
slov: vsak, -a, -o.	pred.
kdo, slov: Kdo.	raz.
Koji, -a, -e.	mora.
kraj.	o o o sam, sama, -o.
kroz.	misli.
laxiti.	a sred.
gudi.	još, slov: še.
mjesec, slov: mesec.	što; (= slov: & Roy)
sem, slov: sem.	to.
naročito.	biti.
nije, slov: nij.	treba, & = & netreba
neč'e.	= & u obče, sl: vobče.
nijedan, slov: -en.	uprav
o, ob, on.	u ime (sl: vimeni)

~ na ime, sl. namuč. (vrh, -u.
 ~ Austrija. a velik.
 ~ siquano. a Slaven, Sloven;
 ~ moguē sl. moguē. Slavjan.
 c već, večī -a, -e. a Slavenoski.
 sl. vře, večī, -a, -e. a Slovenec.
 ~ vojek. 2 Hrvat, 3 Hrvatski.
 ~ najviše, sl. najveē. — . —
 c biv, c biva.

Pokrate. I itd. I t.j. ~ I n. pr. 2 g(fosp.)
 g(fosb), 1 t.g. 2 pr.g. L c.kv. C str. ~ Kr.
 3 pr. 4 au. vr. 5 etc.

Imena mjeseci. 1 Jan. 2 Febr. 3 Marc
 4 Apr. 5 Maj, 6 Jun. 7 Jul. 8 Aug. 9
 Sept. 1 Okt. 2 Nov. 3 Dec.

Hrv. izrazi: sl, a, y, (, 2, 3, a, 4, 5, 6,
 7, 8 -

K. d. 29. 1 ako ses, 2 najbliže, 3
 dobroga, slv. -ega; 4 dobromu, sl. -emu;
 5 dobroj, sl. -oj, 6 Dobrim, 7 Dobrimu,
 8 Dobrih, 9 dobrota, 10 Dobrotnik, 11
 cilogu, sl. -ega; 12 cilogu sl. -emu;

S cielom S ciele S cieli, S čovjeka,
 S čovjeku, S čovjekom, S čovječanstvo,
 ... nemoć, ... moćan sl.: — en, ... budom,
 sl.: bodem; S križarni; ... drugomu, S
 drugih; S Euroopski, S čes ... čemo, ... čete;
 S glavni; S jerbo; S izkazom, S prikaz-
 žem, S Pokazem; ... svakoga, sl.: wa-
 tega, ... svakomu itd.; S izlaxiti, S na-
 laxiti itd.; ... ljudih, sl.: ljudih, S ljud-
 mi itd.; ... meam, sl.: nisem; S rjedi-
 nega; ... narodu, ... narodom, S narodi-
 nost itd.; S potreban; ... drugi put, S
 jedanput; S prava, S pravca, S pravo-
 mu, S prave itd.; S prednost; S izraz,
 S izmisliti, S izmisljati, S domisliti; —
 S samoga sl.: samega, S samomu,
 [S samu], S samoj, sl.: samej, S samih,
 S samim S samimi; S jošče sl.: šče;
 S Austriji, S austrijski; S sigurnost, S
 mogućnost, S overmogućnost sl.: vsmogo-
 nost, S velikoga, S velikomu, S velikih;
 ... slavensstvo (Slovanstvo.)

Primère.

l' u d s o - n' d' d' b n e l
 al - e n d d - n o y - n d -

l' b b e q - n' d' o n e p r o - m
 l' e a n d - i s s o r s t - n' d' e p l
 n' e p a - n' d' o s s -

n n a , n d b , n y s , s b b , n e a ,
 t o , n g e t , n d b , n y e , n e p -
 n d y ' n - n d b b b - b y -
 n n e c o y -

List mladomu stenografu.

[7 l. l.]

2 j u $\frac{15}{11}$ 76 -

n v e l l e - l u r c o o z a n , z i c e l e , n
 e d - a c e e d l p l , e a n b l p , . P o ' , z c o -
 e c o g l , z o i - n l ' - n l p p h - i l (= v) e r l
 l n g , e l n v p a , n n g e l l p / n e d -
 l u g a c o -

e z n i (= n n) d - o e d -

l' l' : n g p e n , b l e b k a n l e t - l r e :
 (l p , l p , n g p , g e t - p ' s e ' : - n n l p -

[illegible][illegible]

Der 1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32, 1/64, 1/128, 1/256, 1/512, 1/1024, 1/2048, 1/4096, 1/8192, 1/16384, 1/32768, 1/65536, 1/131072, 1/262144, 1/524288, 1/1048576, 1/2097152, 1/4194304, 1/8388608, 1/16777216, 1/33554432, 1/67108864, 1/134217728, 1/268435456, 1/536870912, 1/1073741824, 1/2147483648, 1/4294967296, 1/8589934592, 1/17179869184, 1/34359738368, 1/68719476736, 1/137438953472, 1/274877906944, 1/549755813888, 1/1099511627776, 1/2199023255552, 1/4398046511104, 1/8796093022208, 1/17592186044416, 1/35184372088832, 1/70368744177664, 1/140737488355328, 1/281474976710656, 1/562949953421312, 1/1125899906842624, 1/2251799813685248, 1/4503599627370496, 1/9007199254740992, 1/18014398509481984, 1/36028797018963968, 1/72057594037927936, 1/144115188075855872, 1/288230376151711744, 1/576460752303423488, 1/1152921504606846976, 1/2305843009213693952, 1/4611686018427387904, 1/9223372036854775808, 1/18446744073709551616, 1/36893488147419103232, 1/73786976294838206464, 1/147573952589676412928, 1/295147905179352825856, 1/590295810358705651712, 1/1180591620717411303424, 1/2361183241434822606848, 1/4722366482869645213696, 1/9444732965739290427392, 1/18889465931478580854784, 1/37778931862957161709568, 1/75557863725914323419136, 1/151115727451828646838272, 1/302231454903657293676544, 1/604462909807314587353088, 1/1208925819614629174706176, 1/2417851639229258349412352, 1/4835703278458516698824704, 1/9671406556917033397649408, 1/19342813113834066795298816, 1/38685626227668133590597632, 1/77371252455336267181195264, 1/154742504910672534362390528, 1/309485009821345068724781056, 1/618970019642690137449562112, 1/1237940039285380274899124224, 1/2475880078570760549798248448, 1/4951760157141521099596496896, 1/9903520314283042199192993792, 1/19807040628566084398385987584, 1/39614081257132168796771975168, 1/79228162514264337593543950336, 1/158456325028528675187087900672, 1/316912650057057350374175801344, 1/633825300114114700748351602688, 1/1267650600228229401496703205376, 1/2535301200456458802993406410752, 1/5070602400912917605986812821504, 1/10141204801825835211973625643008, 1/20282409603651670423947251286016, 1/40564819207303340847894502572032, 1/81129638414606681695789005144064, 1/162259276829213363391578010288128, 1/324518553658426726783156020576256, 1/649037107316853453566312041152512, 1/1298074214633706907132624082305024, 1/2596148429267413814265248164610048, 1/5192296858534827628530496329220096, 1/10384593717069655257060992658440192, 1/20769187434139310514121985316880384, 1/41538374868278621028243970633760768, 1/83076749736557242056487941267521536, 1/166153499473114484112975882535043072, 1/332306998946228968225951765070086144, 1/664613997892457936451903530140172288, 1/1329227995784915872903807060280344576, 1/2658455991569831745807614120560689152, 1/5316911983139663491615228241121378304, 1/10633823966279326983230456482242756608, 1/21267647932558653966460912964485513216, 1/42535295865117307932921825928971026432, 1/85070591730234615865843651857942052864, 1/170141183460469231731687303715884105728, 1/340282366920938463463374607431768211456, 1/680564733841876926926749214863536422912, 1/1361129467683753853853498429727072845824, 1/2722258935367507707706996859454145691648, 1/5444517870735015415413993718908291383296, 1/10889035741470030830827987437816582766592, 1/21778071482940061661655974875633165533184, 1/43556142965880123323311949751266331066368, 1/87112285931760246646623899502532662132736, 1/174224571863520493293247799005065324265472, 1/348449143727040986586495598010130648530944, 1/696898287454081973172991196020261297061888, 1/1393796574908163946345982392040522594123776, 1/2787593149816327892691964784081045188247552, 1/5575186299632655785383929568162090376495104, 1/11150372599265311570767859136324180752990208, 1/22300745198530623141535718272648361505980416, 1/44601490397061246283071436545296723011960832, 1/89202980794122492566142873090593446023921664, 1/178405961588244985132285746181186892047843328, 1/356811923176489970264571492362373784095686656, 1/713623846352979940529142984724747568191373312, 1/1427247692705959881058285969449495136382746624, 1/28544

o. 24

6 1/2
6 1/2

Slovenska povesť.

[2. kn.]

byje z yf,
 r o m e c h,
 or d s h,
 e m o f -

r n o n e l
 r 2 f o m l ?
 D e m m
 b e u s h -

r p h o s e a
 o u g h,
 e y ~ m
 o p ~ d e b -

r p r e l (e l l),
 d e f o r m,
 r e r m y ?
 r o o r g m y ?

r e f e r,
 / x b ' e r a,
 or d s h
 e m o f -

Odgonetke rebusa u 4. b.

I. Lokol (= Vesel), II. Luc,

III. Hugo Kapet.

Dobro rešiti: ! r. m. e.,! r. m. e. - ! r. m. e.,y f ~ y f - ! r. m. e.,! r. m. e., ! r. m. e. - ! r. m. e.! r. m. e., ! r. m. e. - ! r. m. e.! r. m. e. f o r m -

m m m